

Lähteillä

Historiallisen *Aikakauskirjan* kolmannessa numerossa käydään monenlaista keskustelua keskiajan historiasta ja sen lähteistä. Referee-artikkeleissa käsitellään keskiajan ja uuden ajan alun tutkimusta sekä uusia tutkimushavaintoja. Tulkintojen kohteina ovat niin vanhat latinankieliset lähteet, uudet digitaalisen aineistokokoelmat kuin vanhat historian opetusohjelmat.

Ensimmäisessä artikkelissa Reima Välimäki analysoi erään suomalaisoppineen ulkomaanmatkaa ja tarkentaa siitä esitettyjä tulkintoja Turun kirkkoherran vierailusta Tübingenissä. Välimäen analyysi tarjoaa erään esimerkin siitä, miten aiemman tutkimuksen oletukset voivat sementoitua totuuksiksi, ja miten alkuperäislähteet voivat muuttaa tulkintoja. Nykyisiin koulutuksen ja oppilaitosten määrällisiin mittamuksiin ja raportointeihin tottuneet lukijat saattavat myös sivumennen kiinnittää huomiota siihen, millaisia lukuja ja tietoja Turun ja Ruotsin kouluoloista pyrittiin välittämään Eurooppaan päin.

Anna Kuismin tarkastelee artikkelissaan, miten kirjurit ja asioitsijat on esitetty suomalaisissa fiktiivisissä teksteissä. Analyysissä asettuvat osin vastakkain fiktion synkempi kuva rappioituneista asioitsijoista ja toisaalta muistelmien ja elämäkertojen tarjoama valoisampi kuva, jossa itseoppineet olivat tärkeä tuki paikallisyhteisössään. Kuisminin työ linkittyy laajempaan keskusteluun ja tutkimukseen, jota on viime vuosina käyty itseoppineista ja professioiden reunamaille paikantuneista ammatinharjoittajista.

Olli-Pekka Kasurinen, Lauri Leinonen ja Sanna Supponen tutkivat omassa artikkelissaan *Diplomatarium Fennicum* -alustan käyttöä ja käytettävyyttä. Samalla he osaltaan tukevat ja

vahvistavat suomenkielistä tieteellistä keskustelua aiheesta, jota usein käsitellään vain tietotekniikan valtakielellä, englanniksi. Keskiaika on kehyksenä läsnä myös useiden kulttuurihistorian tutkijoiden yhteisartikkelissa, jossa pohditaan Huizingan *Keskiajan syksyn* vastaanottoa ja vaikutusta Suomessa.

Kaupunkihistoria on puolestaan aiheena Laura Kolben artikkelissa, joka tarkastelee 1910-luvun Kaupunkiliiton syntyä sekä syntyvaiheen kansainvälisiä kytköksiä. Kolbe osoittaa, että ensimmäisen maailmansodan alla visioitiin modernia kaupunkia ja että kansainvälinen ajatustenvaihto näytteli Suomessa merkittävää roolia. Samalla esiin tulee kunnallisen tason tarjoama toimintatila, jossa voitiin osin väistää venäläistämiskauden aiheuttamia ongelmia ja suunnitella modernia tulevaisuutta. Voi ohimennen myös miettiä, millaisia kehitysmahdollisuuksia jäi toteutumatta sekä eurooppalaisen maailmanpalon että Suomen 1910-luvun lopun omien sisäisten konfliktien vuoksi.

Kaupunkihistorian tutkimusta ja paikallishistoriallisen tutkimuksen perintöä käsitellään myös dos. Pirkko Leino-Kaukiaisen puheenvuorossa. Keskustelua on tässä numerossa muutenkin runsaasti. Veli-Matti Rautio pohtii lukion historianopetuksen lähtökohtia ja perusteita. Myös muun muassa SS-miesten historiasta käytävä keskustelu jatkuu.

Tätä kirjoitettaessa monien kotimaisten historioitsijoiden ajatukset ovat suuntautuneet Ouluun, Historiantutkimuksen päiville, joissa lokakuussa käydään keskustelua niin historian-tutkimuksen suurista linjoista kuin eri tutkimusteemojen tilanteesta ja tulevaisuudesta. Päätoimittajana vinkkaan, että tapahtumassa on myös

jaossa *Historiallisen Aikakauskirjan* numeroita mukaan otettavaksi.

Ajankohtaisena julkaisu-uutisena minulla on ilo myös todeta, että *Historiallisen Aikakauskirjan* toisen taustaseuran, Suomen Historiallisen Seuran, uusi historia on ilmestynyt. Teoksessa käsitellään monista näkökulmista Seuran toimintaa muuttuvassa tiedemaailmassa ja yhteiskunnassa. Taustaseurojemme jäsenet voivat ostaa teosta erityisalennuksella.

Aikakauskirjan arkisen toimitustyön lomassa toimitus jatkaa myös erilaisia kehityshankkeitaan. *Historiallisen Aikakauskirjan* nettisivut ovat

hiljattain uudistuneet. Uudistus oli mahdollista Suomen tiedekustantajat ry:n avustuksen ansiosta ja uudistuksen toteutti Digitoimisto ACQUAn Riitta Korpipää. Digitaalista läsnäoloa pyrimme pikkuhiljaa kehittämään sen mukaan, miten toimituksen ydintehtävältä jää resursseja.

Ilokseni jää tälläkin kertaa kiittää toimitusta, kirjoittajia, referee-arvioitsijoita ja monia muita yhteistyökumppaneita hyvästä yhteistyöstä sekä toivottaa hyvää syysaikaa.

Anu Lahtinen

anu.z.lahtinen@helsinki.fi